

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/64/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116212199
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6116212199.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Jany Haluškovovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcu O.. D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, XXX XX T. T., zastúpeného Urbáni & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, proti žalovaným 1/ I. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX T. T. a žalovanej 2/ D. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX T. T., obdive zastúpené JUDr. Ivanom Hegerom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Na Troskách 3, 974 01 Banská Bystrica, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 12C/173/2016-64 zo dňa 12.10.2016 takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaným **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu (prvý výrok) a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania od žalobcu v plnej výške (druhý a tretí výrok).

Z jeho dôvodov vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia, že darovacia zmluva, uzatvorená medzi žalovanou 1/ ako daryňou a žalovanou 2/ ako obdarovanou zo dňa 27.04.2016, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností, vedených Okresným úradom T. T., katastrálny odbor, obec E., k.ú. E., evidovaných na liste vlastníctva č. XXX, ako pozemok na parcele registra C-KN č.XXX záhrady o výmere 737 m², pozemok na parcele registra C-KN č.XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², pozemok na parcele registra C-KN č.XXX záhrady o výmere 244 m², pozemok na parcele registra C-KN č.XXX záhrady o výmere 579 m², pozemok na parcele registra C-KN č.XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 15 m², stavba so súpisným číslom XXXX rodinný dom postavaný na parcele registra C-KN č.XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 344 m².

Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, že žalovaná 1/ ako daryňa a žalovaná 2/ ako obdarovaná uzatvorili dňa 27.04.2016 darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bolo darovanie spoluvlastníckych podielov nehnuteľností, zapísaných na liste vlastníctva č.XXX v katastrálnom území E., žalovanou 1/ ako daryňou v prospech žalovanej 2/ ako obdarovanej; na základe darovacej zmluvy žalovaná 2/ podala návrh na vklad; vkladové konanie bolo vedené správnym orgánom pod č. V-3634/2016. Strany sporu uzatvorili dňa 13.04.2004 dohodu, ktorú všetci traja vlastnoručne podpísali ako súrodenci po vzájomnej dohode v dobrej vôli a bez nátlaku. Následne žalobca ako darca daroval žalovanej 1/ ako obdarovanej svoje podiely na nehnuteľnostiach, napísaných na liste vlastníctva č.XXXX v katastrálnom území E..

Vychádzajúc z ustanovenia § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte len „C.s.p.“) súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca podal určovaciu žalobu, pre úspešné uplatnenie

ktorej musí byť splnená podmienka preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. V danom spore nevyplýva naliehavý právny záujem z osobitného právneho predpisu. Žalobca v konaní neosvedčil naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie súdne konanie alebo konania). Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu existoval naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci, vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je; na druhej strane musí vysvetliť, či práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania, alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie, napr. aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/31/2011 zo dňa 06.12.2012). Určovací návrh nie je spravidla opodstatnený najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu je, alebo nie je právny vzťah, alebo právo.

V prejednanom spore žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy, uzatvorenej medzi žalovanými, keďže navrhovaným výrokom súdu o určení neplatnosti darovacej zmluvy, uzatvorenej medzi žalovanými, nenastáva žiadna zmena medzi žalobcom a žalovanými (právne postavenie žalobcu sa nezmení), nepredchádza sa vzniku žiadnych ďalších sporov, keď žalobca sa z dohody, uzatvorenej dňa 13.04.2004, nedomáha darovania podielov na nehnuteľnostiach žalovanej 1/ vo svoj prospech, ale domáha sa len určenia neplatnosti darovacej zmluvy, uzatvorenej medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/. Určovací výrok, ktorým by súd darovaciu zmluvu, uzatvorenú medzi žalovanými vyhlásil za neplatnú, nijakým spôsobom neovplyvňuje postavenie žalobcu (veľkosť jeho spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach ostáva nezmenená), ani nijakým spôsobom nezamedzuje vzniku ďalších sporov (nestáva sa vlastníkom žalobkyňou 1/ darovaných spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach).

Naliehavý právny záujem žalobca odôvodňoval tým, že v prípade nevyslovenia neplatnosti uvedenej darovacej zmluvy by bola žalovaná 2/ väčšinou spoluvlastníčkou na predmetných nehnuteľnostiach. Uvedené tvrdenie žalobcu nie je pravdivé, keď žalovaná 2/ osvedčila (na pojednávaní túto skutočnosť potvrdil aj zástupca žalobcu), že aj pred uzatvorením napadnutej darovacej zmluvy bola väčšinou podielovou spoluvlastníčkou na nehnuteľnostiach. Iba samotná skutočnosť, že žalovaná 2/ je zapísaná v katastri nehnuteľností ako podielový spoluvlastník, nepreukazuje bez ďalšieho naliehavý právny záujem žalobcu na určení neplatnosti darovacej zmluvy.

Určovací návrh nie je spravidla opodstatnený najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah, alebo právo. Uvedené požiadavky žalobcom podaná žaloba nespĺňa.

O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že v konaní plne úspešnej žalovanej 1/ a žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške od žalobcu. O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, podľa § 262 ods. 2 C.s.p. samostatným uznesením súdny úradník.

2. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a neurčitosti. Tvrdenia súdu o tom, že nie je daný naliehavý právny záujem, považuje za právne nesprávne. Súd nesprávne vyhodnotil, že určovací výrok o neplatnosti kúpnej zmluvy neovplyvňuje postavenie žalobcu. Všetky strany sporu riadne podpísali a osvedčili listinný dokument s označením dohoda. Vôľa zainteresovaných strán sporu je tým daná a nesporná. Žalobca si splnil všetky povinnosti, vyplývajúce mu z dohody, avšak žalovaná 1/ a žalovaná 2/ porušili povinnosti, a to aj napriek tomu, že riadne dohodu uzatvorili. Žalovaná 2/ sa zúčastnila na pojednávaní dňa 12.10.2016, kde uviedla, že síce o riadne uzatvorenej dohode nevedela, pretože zabudla, avšak ak by o nej vedela, odmietla by uzatvoriť kúpnu zmluvu so žalovanou na nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti na liste vlastníctva č. J. v katastrálnom území E..

Súd je povinný poskytnúť právnu ochranu tej strane sporu v súdnom konaní, ktorej skutkové a právne tvrdenia to odôvodňujú. Súdom je toho názoru, že dohoda je právne nezáväzná a má charakter

darovacej zmluvy. Strany sporu jasne zadefinovali vôľu, akým spôsobom naložia s ich vlastníctvom. Nerešpektovanie riadne uzatvorenej dohody v podobe absencie naliehavého právneho názoru považuje žalobca za právne nesprávne. Práve určovacím výrokom súdu by došlo k úprave práv žalobcu, resp. by došlo k prinavráteniu do pôvodného právneho stavu, v ktorom môže žalobca riadne požadovať splnenie si povinnosti zo strany žalovanej 2/. Práva žalobcu sú zamietavým výrokom súdu ešte viac sťažené.

Súd vôbec nerešpektoval riadne uzatvorenú dohodu a neposkytol jej ochranu. Ochrana žalobcu poskytnutá súdom je rovnaká, ako v prípade ústne uzatvorenej dohody. Súd nedôvodne nepripustil zmenu návrhu v rámci spravodlivého vyporiadania podielového spoluvlastníctva, zohľadňujúc želaný stav, ktorý predpokladá dohoda. Súd tak mohol jednoznačne a definitívne vyporiadať sporné práva a povinnosti k nehnuteľnosti na liste vlastníctva č. XXX v k.ú. E.. Síce efektívne a rýchlo rozhodol vo veci samej, resp. na jednom vytyčenom pojednávaní, avšak bez zohľadnenia širších súvislostí nerešpektoval základné zásady Občianskeho zákonníka (pacta sunt servanda, dobré mravy), pretože mohol definitívne upraviť vzájomné práva a povinnosti medzi stranami sporu, naopak iba založil možnosť využitia ďalších prostriedkov hmotného a procesného práva zo strany žalobcu na príslušnom súde (žaloba o vrátenie daru).

V zmysle § 365 ods. 1, písm. f) a písm. h) C.s.p. navrhol, aby krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

3. Žalované vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhli rozsudok okresného súdu potvrdiť a zaviazat' žalobcu k náhrade trov odvolacieho konania. Podstatou odvolania žalobcu je jeho nesúhlas s právnym názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého nebola naplnená základná podmienka podania určovacej žaloby, a to naliehavý právny záujem na určení. Nemožno súhlasiť s tvrdením žalobcu, že právny názor súdu, spočívajúci v tvrdení, že určovací návrh nie je opodstatnený tam, kde požadované určenie má len povahu predbežnej otázky, je mylný. V tomto prípade by určením neplatnosti darovacej zmluvy totiž nenastala žiadna zmena medzi právnym postavením sporových strán. Ak by totiž súd vyriekol, že darovacia zmluva (nie kúpna zmluva, ako viackrát udáva v odvolaní žalobca) je neplatná, v dôsledku tohto súdneho konania by sa právny stav medzi sporovými stranami nezmenil. Na základe rozhodnutia v tejto veci by žalobca nemal právny titul na navrátenie nehnuteľnosti do jeho vlastníctva. Žalobca by si musel podať osobitnú žalobu na plnenie, v rámci ktorej by sa domáhal, aby žalované vrátili nehnuteľnosti do jeho vlastníctva. Až takýto rozsudok by bol právnym podkladom ku zmene vzájomných práv a povinností medzi sporovými stranami. Súd teda správne posúdil, že toto súdne konanie nerieši a neodstraňuje spornosť medzi sporovými stranami. Určovací rozsudok má deklaratórny charakter a nie je exekučným titulom. Zaväzuje len účastníkov sporu a nie tretie subjekty. Nie je teda správne tvrdenie žalobcu uvedené na strane 2 ods. 3 odvolania, kde žalobca uvádza, že určovacím výrokom súdu by došlo k úprave práv žalobcu, resp. by došlo k prinavráteniu do pôvodného právneho stavu. Je správna argumentácia súdu, že určenie, či je predmetná darovacia zmluva platná alebo neplatná, je otázkou predbežnou a táto by z procesného hľadiska musela byť riešená ešte v ďalšom súdnom konaní o plnenie. Tento súdny spor teda nemá pre sporové strany žiaden praktický význam. Žalobca preto nemá naliehavý právny záujem na určení.

Poukázali na vzťah žaloby o určenie a žaloby na plnenie, vyjadrený v súdnom rozhodnutí R 17/1972, ako aj ďalšiu konštantnú judikatúru v týchto veciach (rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp.zn. 17Co/161/2007, uznesenie NS SR z 22.09.2010 sp.zn. 4Cdo/56/2009, rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo/112/2004, Zsp/6/06). Vo všeobecnosti platí, že naliehavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo kde by sa bez tohto určenia stalo právne postavenie žalobcu neistým, pričom žaloba o určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti.

Ak si žalobca nepodá osobitnú žalobu na plnenie, otázka vlastníckeho práva žalobcu a žalovaných a veľkosti ich spoluvlastníckych podielov by musela byť riešená i v rámci konania o vyporiadani podielového spoluvlastníctva, ktoré je v súčasnosti eminentným záujmom sporových strán. Tento súdny spor totiž vzišiel v súvislosti s jednaním sporových strán o vyporiadani ich podielového spoluvlastníctva, a teda vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nie je len teoretickou možnosťou žalobcu, ale skutočným záujmom sporových strán. Žalobca teda môže otázku neplatnosti darovacej zmluvy riešiť ako otázku predbežnú práve v konaní o vyporiadani podielového spoluvlastníctva, a preto nie je správne tvrdenie žalobcu, že súd mu týmto súdnym rozhodnutím zahatal cestu k ochrane jeho práv.

Nemožno súhlasiť ani s názorom žalobcu, že dohoda, ktorá bola medzi sporovými stranami uzatvorená v roku 2004, je platná a účinná. Žalované vzniesli svoje právne výhrady k tomuto dokumentu a právne ich odôvodnili vo vyjadrení k žalobe zo dňa 11.08.2016.

Nesprávne je i tvrdenie žalobcu, že súd nepripustením návrhu na zmenu žalobu mohol definitívne vyporiadať sporné práva a povinnosti k nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, k.ú. E., pretože predmetom tohto súdneho konania je určenie neplatnosti právneho úkonu, nie vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. V podielovom spoluvlastníctve sporových strán je oveľa viac nehnuteľností, ako len sporný spoluvlastnícky podiel a spoluvlastníkmi daných nehnuteľností sú i iné osoby. Výsledok tohto súdneho konania teda v žiadnom prípade netvorí podklad pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Toto je nesprávne tvrdenie, ktoré podľa názoru žalovaných nemôže byť ani predmetom tohto odvolacieho konania, pretože o ňom bolo rozhodnuté samostatným uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie.

4. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaných už nevyjadril.

5. Predmetné konanie začalo pred 30.06.2016. Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorý v § 470 ods. 1 ustanovuje, že tento zákon platí aj na konania, začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný, v zmysle § 34 C.s.p. vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 365 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny v plnom rozsahu potvrdil.

7. Podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie a pretože je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a ex offo z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako aj procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia (§ 380 ods. 2 C.s.p.). Súd prvej inštancie v súlade s vyjadrením strán dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu a vec správne právne posúdil.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca podal dňa 27.06.2016 žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, uzatvorenej medzi žalovanou 1/ ako daryňou a žalovanou 2/ ako obdarovanou dňa 27.04.2016. Všetci traja účastníci tejto dohody sú súrodencami a predmetná dohoda má svojou povahou znaky dohody o budúcej zmluve. Dňa 02.07.2004 podpísal žalobca čestné prehlásenie o tom, že nemá žiadne výhrady ku vzniku vlastníckeho práva vydržaním v prospech žalovanej 1/ ohľadom nehnuteľností v čestnom vyhlásení uvedených, pričom si nerobí žiadne finančné, ani vlastnícke nároky na tieto uvedené nehnuteľnosti a súhlasil s vydaním osvedčenia o vyhlásení o vydržaní vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v celosti v prospech žalovanej 1/, ale aj O.. R. C., nar. XX.XX.XXXX a Q. G., nar. XX.XX.XXXX. Ďalším čestným prehlásením zo dňa 14.04.2004 žalobca vyhlásil, že žalovaná 1/ nerušene a dobromyseľne užíva nehnuteľnosti tam menované a on nemá žiadne výhrady ku vzniku vlastníckeho práva vydržaním v jej prospech a nerobí si žiadne vlastnícke, ani finančné nároky na uvedené nehnuteľnosti a súhlasí s vydaním osvedčenia o vyhlásení vydržania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam (viď č.l. 9 a 10 súdneho spisu). Dňa 10.08.2004 žalobca spolu s C. XX.XX.XXXX nar. XX.XX.XXXX a D. R., nar. XX.XX.XXXX žalovanej 1/ darovali nehnuteľnosti v darovacej zmluve citované (viď č.l. 13). Darovacia zmluva bola podpísaná 10.11.2004 a zapísaná v katastri pod č.V 4236/2004. Žalobca tvrdil, že týmto si splnil svoje povinnosti z dohody uzatvorenej so žalovanou 1/ a 2/, pričom žalovaná 2/ ho informovala, že žalovaná 1/ previedla svoje spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam práve na žalovanú 2/, teda v rozpore s vyššie citovanou dohodou. Dňa 12.10.2016 na pojednávaní žalobca navrhol rozšírenie podanej žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu tým spôsobom, že po určení, že darovacia zmluva medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/ je neplatná, súd zruší podielové spoluvlastníctvo žalobcu v podiele 1/4 k celku, žalovanej 1/ v podiele 1/8 k celku a žalovanej 2/ v podiele 5/8 k celku tým spôsobom, že prikáže nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva žalobcu o veľkosti podielu 5/16 k celku a žalovanej 2/ o veľkosti podielu 11/16 k celku. V dôvodoch návrhu na pripustenie rozšírenia žaloby

sám žalobca uviedol, že „určovacím výrokom súdu o tom, že darovacia zmluva zo dňa 27.04.2016 je neplatná a vyhovením žalobe v celom rozsahu nepredpokladá spravodlivé usporiadanie práv a záväzkov, vyplývajúcich z dohody uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 13.04.2004, pričom žalobca by nemusel mať na takomto usporiadaní práv a povinností naliehavý právny záujem žiadať, aby konajúci súd určil, že darovacia zmluva medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/ je neplatná a zároveň zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu, žalovanej 1/ a žalovanej 2/ k nehnuteľnostiam, vedeným na LV č. XXX k.ú. E. a vyporiadal ho v zmysle samotnej dohody zo dňa 13.04.2004“. Takúto zmenu žaloby súd prvej inštancie nepripustil z dôvodu, že výsledky doterajšieho konania o určenie neplatnosti darovacej zmluvy nemohli byť podkladom na konanie aj o žalobe o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Zo spisu tiež vyplýva, že okresný súd najprv vytyčil pojednávanie na deň 13.10.2016; na požiadanie žalovaných o odročenie tohto pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky ich právneho zástupcu okresný súd zmenil termín pojednávania na deň 12.10.2016, na ktorom vykonal dokazovanie a vyniesol rozsudok, napadnutý odvolaním žalobcu.

10. Po preskúmaní veci na základe podaného odvolania žalobcu dospel krajský súd k záveru, že súd prvej inštancie v danej veci, hoci konal rýchlo (žaloba bola podaná 27.06.2016, rozsudok vyniesol 12.10.2016), v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, vykonané dôkazy vyhodnotil a svoje rozhodnutie aj náležite zdôvodnil; hodnotenie dôkazov zodpovedá obsahu znenia § 191 ods. 1 C.s.p. a dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie zodpovedajú § 220 ods. 2 C.s.p.. S dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie sa krajský súd stotožňuje a na tieto odkazuje.

11. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že určovacia žaloba má preventívnu povahu a jej účelom je poskytnutie ochrany právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie.

Na zdôraznenie krajský súd uvádza, že určovacia žaloba podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (aj podľa § 80c Občianskeho súdneho poriadku, platného a účinného do 30.06.2016) môže smerovať len k určeniu práva alebo právneho vzťahu (teda či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, a to iba za predpokladu existencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení). Tento je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým; žaloba domáhajúca sa určenia nemôže byť spravidla opodstatnená tam, kde možno žalovať na splnenie povinností. Ustanoveniu § 137 písm. c) C.s.p. (predtým § 80 písm. c) O.s.p.) zodpovedá iba taká formulácia žalobného petitu, ktorá smeruje výlučne priamo k určeniu práva alebo právneho vzťahu (najčastejšieho určenie vlastníckeho práva), a nie ku podmienkam alebo predpokladom existencie právneho vzťahu. Z hľadiska § 137 písm. c) C.s.p. preto nikdy nemôže byť naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, ktorá je v právnom vzťahu iba právnou skutočnosťou, ktorej platnosť alebo neplatnosť je dôvodom vzniku zmeny alebo zániku právneho vzťahu samotného (napr. vzťahu vyplývajúceho z vlastníckeho alebo iného práva) a je tak len predbežnou otázkou pre prípadné určenie práva alebo právneho vzťahu samotného.

Určovacia žaloba má tiež predovšetkým preventívnu povahu a jej účelom je poskytnúť ochranu právnomu postaveniu žalobcu skôr, ako dôjde k porušeniu právneho vzťahu a tak zabrániť žalobe na plnenie, čím by sa naplnila preventívna povaha určovacej žaloby. V prípade, ak možno žalovať na plnenie, môže byť naliehavý právny záujem na určení daný iba vtedy, ak by určovacia žaloba vytvorila pevný právny základ pre právne vzťahy účastníkov a predíde sa tak ďalším žalobám o plnenie, alebo ak by žaloba o plnenie neriešila alebo nemohla riešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu alebo práva.

Platný Civilný sporový poriadok reflektuje v § 137 písm. d), že žaloby o určenie právnych skutočností nie sú určovacími žalobami v zmysle § 137 písm. c), pretože naliehavý právny záujem na určovaní tu vyplýva z iného - osobitného právneho predpisu, ako je napr. žaloba podľa § 194 Civilného mimosporového poriadku (predtým § 175k ods. 2 O.s.p.), excindačná žaloba podľa § 55 Exekučného poriadku, žaloba o určenie doby splnenia dlhu podľa § 564 Občianskeho zákonníka, žaloba o určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, návrh o určení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným podľa § 131 Obchodného zákonníka a ďalšie. Preto v týchto prípadoch žaloba nemôže byť zamietnutá z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a žalobca ani nie je povinný naliehavý právny záujem tvrdiť a preukazovať.

12. Odvolanie nie je dôvodné.

Jediná odvolacia námietka žalobcu je jeho nesúhlas s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, podľa ktorého nebola naplnená základná podmienka podania určovacej žaloby, a to naliehavý právny

záujem na jej určení. Namieťa právny názor súdu, spočívajúci v tvrdení, že určovací návrh nie je opodstatnený tam, kde požadované určenie má len povahu predbežnej otázky. S takýmto tvrdením odvolateľa sa krajský súd nestotožňuje. V prejednávanom prípade by určením neplatnosti darovacej zmluvy nenastala žiadna zmena medzi právnym postavením sporových strán; určenie, či je predmetná darovacia zmluva platná alebo neplatná, je otázkou predbežnou a táto by z procesného hľadiska musela byť riešená ešte v ďalšom súdnom konaní; vyhovujúcim rozsudkom by žalobca nedostal právny titul na navrátenie nehnuteľností do jeho vlastníctva; musel by si podať osobitnú žalobu na určenie vlastníckeho práva.

13. Názor žalobcu, že dohoda, ktorá bola medzi sporovými stranami uzatvorená v roku 2004, je platná a účinná, je tiež nesprávny. Túto dohodu možno vyhodnotiť ako zmluvu o budúcej zmluve v zmysle § 50a zákona č.40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte aj „OZ“). Podľa tohto ustanovenia sa účastníci môžu písomne zaviazat', že do dohodnutej doby uzavrú zmluvu; musia sa však pritom dohodnúť o jej podstatných náležitostiach. Určenie doby, do ktorej sa má definitívna zmluva uzavrieť, je obligatórnou súčasťou zmluvy o budúcej zmluve a tiež predpokladom jej platnosti; k určeniu doby musí dôjsť nepochybným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý sa však nemusí viazať na konkrétny dátum. Podľa § 50a ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak do dohodnutej doby nedôjde k uzavretiu zmluvy, možno sa do jedného roka domáhať na súde, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené súdnym rozhodnutím; ak účastník v tejto lehote žalobu nepodá, právo na uzavretie konečnej zmluvy zaniká. V zmysle § 50a Občianskeho zákonníka záväzok uzavrieť budúcu zmluvu zaniká aj vtedy, pokiaľ okolnosti, z ktorých účastníci pri vzniku záväzku vychádzali, sa do tej miery zmenili, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela.

14. Nesprávne je i tvrdenie žalobcu v odvolaní, že súd nepripustením návrhu na zmenu žaloby mohol definitívne vyporiadať sporné práva a povinnosti k nehnuteľnostiam. Žalobca svojou žalobou predmet sporu vymedzil: určenie neplatnosti právneho úkonu. Jeho nesúhlas s nepripustením zmeny žaloby súdom prvej inštancie nebolo predmetom preskúmania (týmto) odvolacím súdom, keďže proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné (§ 355 ods.2 C.s.p.).

15. Pokiaľ žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu sp.zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26.02.2010); nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2 MCdo 4/2009). O takéto pochybenie okresného súdu v prejednávanom spore nejde.

16. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd rozhodol vecne aj právne správne, keď žalobu v prejednávanej veci zamietol; dôvody jeho rozhodnutia sú zrozumiteľné, konzistentné, logické a správne. Krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, a to aj vo výrokoch o trovách konania, osobitne odvolaním nenapadnutých, ale výrokoch súvisiacich.

17. Úspešnou stranou v odvolacom konaní boli žalované; podľa § 255 ods. 1 C.s.p. im patrí náhrada trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100%. Odvolací súd v súlade s § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. rozhodol len o nároku na náhradu trov odvolacieho konania; o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.). Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2, druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).